

Morfine via spinaalkatheter voor ernstige beenpijn bij vaatpatiënten

Specialisme Vaatchirurgie / Anesthesiologie

Inleiding

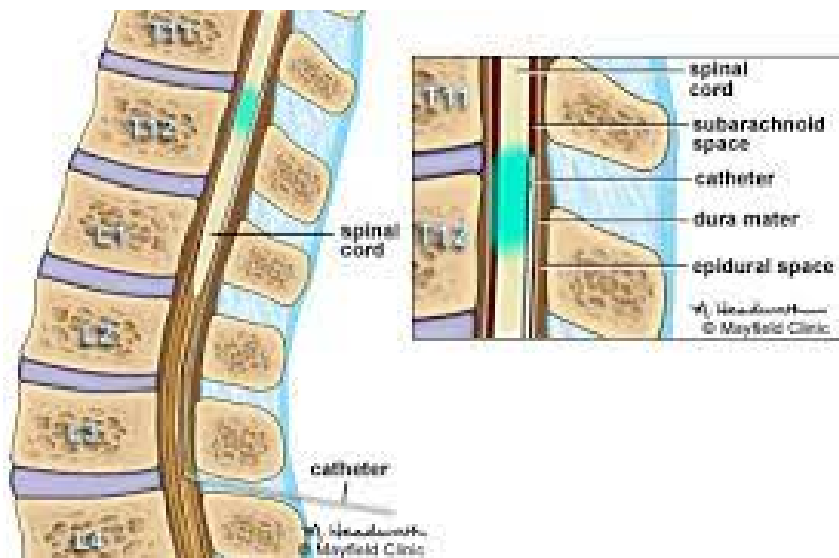
U heeft pijn aan uw voet en/of been omdat de doorbloeding niet goed is. Om uw pijnklachten te verlichten kunnen wij morfine toedienen rechtstreeks in de rug bij de zenuwen. Dit noemen we spinale toediening.

Wat is spinale toediening van morfine?

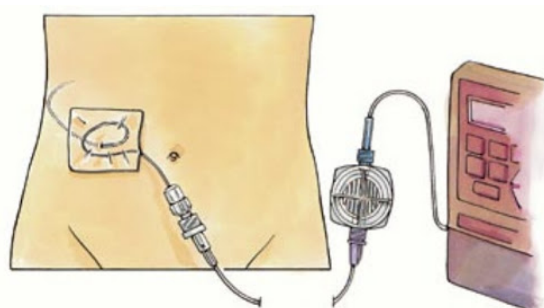
Spinale toediening van pijnstillende medicatie kan uw pijn verminderen maar nooit helemaal wegnemen. Houd er dus rekening mee dat de pijn voor ongeveer de helft minder wordt.

De pijnstillende morfine wordt toegediend via een slangetje (katheter) in de ruimte naast het ruggenmerg. Dit slangetje wordt vastgemaakt aan een pomp met morfine die de hele tijd een klein beetje morfine toedient. Dit werkt beter tegen de pijn dan medicijnen die via de mond of huid toegediend worden.

Door de morfine direct bij de zenuwen in de rug toe te dienen kan de dosis heel veel lager zijn dan met tabletten of pleisters voor hetzelfde effect EN daardoor zijn er ook minder bijwerkingen. U moet zich er bewust van zijn dat wanneer u deze behandeling ondergaat, u waarschijnlijk voor de duur van uw leven gebonden bent aan deze pomp.

Figuur 1: ligging van de katheter

Figuur 2: via een filter is de katheter aangesloten op de pomp

Vorbereiding

Voor de behandeling controleren we eerst of u geschikt bent om de behandeling te krijgen. U krijgt een intakegesprek met een anesthesioloog. Neem iemand mee naar deze afspraak.

Er zijn een aantal voorwaarden waaraan u moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze pijntherapie:

- uw medicijnen en andere therapieën werken onvoldoende of hadden (te) veel bijwerkingen;
- u en uw partner/familie zijn zich ervan bewust dat deze pijntherapie pijnklachten kan verminderen maar niet helemaal weghaalt;
- u weet dat dit een levenslange therapie is.

Dag voor opname

Indien u antistollingsmiddelen gebruikt wordt u de dag voordat de katheter wordt geplaatst gebeld. Deze check vindt plaats om te bepalen of het plaatsen van de katheter door kan gaan.

Dag van opname

Houd op de dag van plaatsen van de katheter rekening met het volgende:

- het is een korte dagopname. U gaat dezelfde dag, kort na het plaatsen van de katheter, weer naar huis;
- neem uw identiteitsbewijs mee;
- meldt u op het afgesproken tijdstip op de C31;
- u hoeft thuis geen speciale voorbereidingen te treffen. U mag gewoon eten en drinken;
- wij vragen u om een begeleider mee te nemen, die u na de ingreep naar huis kan brengen.

Behandeling

- Plaatsing van de katheter gebeurt door een anesthesioloog.
- U krijgt geen roesje.
- Tijdens de procedure zit u.
- Het plaatsen van de katheter duurt ongeveer 20-30 minuten.
- Via een infuus krijgt u antibiotica toegediend voordat de katheter geplaatst wordt.

Een holle naald wordt na plaatselijke verdoving in het midden van de onderrug ingebracht tot in het wervelkanaal.

Via de naald wordt een dun slangetje enkele centimeters ingebracht. Daarna gaat de naald eruit en blijft het slangetje achter. Het slangetje wordt een klein stukje onderhuids van de rug naar de flank getrokken. Het slangetje wordt afgesloten met een dopje. De pomp wordt thuis pas aangesloten.

Na de behandeling

De cassette waarin de vloeistof met morfine zit neemt u zelf mee naar huis.

- Als u thuis bent belt u **ZELF** met het Medisch Technisch handelen Team (MTH team):
  - ➔ Zorgschakel op 06-54202214 of 053-4876370 (Zorgschakel Enschede)
  - ➔ Maartje 06-21586201
  - ➔ De Posten 053 - 4753 753
  - ➔ Thoez Twente op 088-7083669 / 074-2550010
- Het MTH team komt bij u thuis met een pomp en sluit deze aan.

De pomp wordt gestart op een hele lage stand (0,1 milligram morfine per 24 uur) en in de komende weken opgebouwd tot er voldoende pijnstilling is. Het duurt dus een paar weken tot de pijnstilling goed werkt.

Na het verhogen van de dosis pijnmedicatie duurt het 24 uur voordat er een nieuwe pijnspiegel is bereikt. U moet dus minimaal 24 uur wachten om het effect na het verhogen van de dosis pijnmedicatie te beoordelen!

De morfine wordt langzaam opgebouwd. Dit is om het lichaam tijd te geven om te wennen en te voorkomen dat er bijwerkingen optreden. U kunt ook zelf 3 x per 24 uur een extra dosis pijnmedicatie toedienen. Deze extra dosis is gelijk aan de hoeveelheid die de pomp op dat moment in een uur geeft. Deze dosis wordt dan in korte tijd (minuten) extra gegeven. Dit is om piekmomenten op te vangen.

Wat als de pijnstilling na enige tijd minder of niet meer werkt?

Na enige tijd (maanden) kan het zijn dat er weer pijn ontstaat. Oorzaken kunnen zijn:

- niet goed functioneren (technisch mankement) van de katheter of van de pomp;
- progressie van de pijn veroorzakende ziekte of een nieuwe ziekte die pijn geeft;
- u bent "vergeten" hoe de beginsituatie was (en dat is heel menselijk).

Wat zijn alarmsymptomen waarvoor u zeker moet bellen:

- de katheter ligt eruit;
- bij de volgende symptomen:
  - Koorts, hoofdpijn en nekstijfheid.
  - Rugpijn en uitval van kracht in de benen.

Neem zo snel mogelijk contact op met het MTH team. Dit team staat in nauwe verbinding met de anesthesiologen van Medisch Spectrum Twente (MST). Kunt u geen contact krijgen met het MTH-team? Neem dan zelf contact op met MST: 053-4872000 en vraag om doorverbonden te worden met de dienstdoende anesthesioloog.

Controleafspraak

Er worden telefonische controles ingepland met een anesthesioloog van MST. De eerste afspraak is 4 weken na het plaatsen van de katheter. Kunt u niet op de gemaakte afspraak? Geef dit zo snel mogelijk telefonisch door. We kunnen u vragen om voor de controle vragenlijsten in te vullen voor monitoring van de pijn of kwaliteit van leven.

Mogelijke complicaties

Alle behandelingen kennen complicaties en risico's. De kans op deze complicaties en risico's is klein maar om tot een goede beslissing te komen, is het belangrijk dat u volledig geïnformeerd bent. De volgende bijwerkingen en complicaties kunnen optreden.

- Hoofdpijn: Er bestaat een kleine kans op het ontstaan van hoofdpijn in de eerste week na plaatsing soms in combinatie met misselijkheid. Deze hoofdpijnklachten kunnen ontstaan als gevolg van de ruggenprik. De hoofdpijnklachten zijn vervelend maar kunnen meestal geen kwaad. Meestal gaan de klachten na een paar dagen vanzelf over. Bij hoofdpijnklachten kunt u het beste veel water en/of koffie drinken en zoveel mogelijk plat blijven liggen. Als de hoofdpijn 48 uur na inbrengen van het slangetje nog erg hinderlijk is kunt u contact opnemen met MST: 053-4872000 en vraag om doorverbonden te worden met de dienstdoende anesthesioloog.
- Geen aandrang voelen om te plassen: De hoeveelheid morfine wordt langzaam opgebouwd maar het kan gebeuren dat u door de morfine moeilijk kan plassen. Als u niet kunt plassen zal er een urinekatheter worden geplaatst door de thuiszorg/MTH team. Dit is tijdelijk, maar wel nodig om te voorkomen dat de blaas overrekt raakt.
- Misselijkheid/braken.
- Tijdelijke jeuk.
- Technische mankementen: het slangetje knikt af of laat los, rekt uit, raakt in de knoop of wordt per ongeluk eruit getrokken. Of de pomp gaat stuk.
- Verstopping van de katheter.
- Een infectie bij de uittreedplek van de katheter en als dit verder opstijgt een hersenvliesontsteking (meningitis). Symptomen van een infectie zijn: roodheid wond, pus, hoofdpijn, zere nek, nekstijfheid, ziek, koorts. U krijgt dan antibiotica en wordt zo nodig opgenomen. Soms moet het systeem verwijderd worden.
- Overdosering. Bijvoorbeeld als vergeten wordt de morfine-achtige middelen die een patiënt al gebruikt af te bouwen. Symptomen van een overdosering zijn: slaperigheid, sufheid, pinpoint pupillen, lage ademhalingsfrequentie.
- Ontwenningverschijnselen. Bij plotseling stoppen van de toediening om wat voor reden dan ook, kunnen er ontwenningverschijnselen ontstaan. Deze kunnen levensgevaarlijk zijn omdat er een erg hoge bloeddruk kan ontstaan. Binnen 24 uur moet er een nieuwe katheter geplaatst worden of moet u op een andere manier morfine of een verwant middel toegediend krijgen.
- Een bloeditstorting in of bij het ruggenmergskanaal. In medische termen heet dit een epiduraal of spinaal hematoom. Dit kan blijvend krachtsverlies en of gevoelsverlies in de benen geven als het hematoom niet op tijd verwijderd wordt. De bloedverdunners worden voor het inbrengen van het slangetje om deze reden tijdelijk gestopt.

Belangrijke telefoonnummers / contactgegevens

Heeft u nog vragen voorafgaand de plaatsing van de katheter, neem gerust contact op met uw behandelend anesthesioloog MST 053-4872000.

Na het plaatsen van de katheter kunt u contact opnemen met het MTH team:

- Zorgschakel Enschede op 06-54202214/053-4876370 (Zorgschakel Enschede).
- Maartje 06-21586201
- De Posten 053 - 4753 753
- Thoez Twente op 088-7083669 / 074-2550010

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandelend arts of verpleegkundige dan om nadere uitleg.